

Broj: 02/2-50-8-23-28/17

Veza broj: 02-50-6-16-22,2/16

Sarajevo, 31. 01. 2017.

**PREDSJEDATELJU DOMA NARODA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

BOGNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINI
S A R A J E V O

PRIMLJENO: 03-02-2017			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

Na temelju članka 27. i članka 40. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16) i točke 5. Zaključaka Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, broj: 02-50-6-16-22,2/16 od 31. 8. 2016., Povjerenstvo za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine podnosi Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine sljedeće

IZVJEŠĆE

s tematske sjednice

**Povjerenstva za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze:
„Stanje i perspektive sektora poljoprivrede u Bosni i Hercegovini“**

I. UVOD

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je, prilikom razmatranja Godišnjeg izvješća iz područja poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja za BiH za 2015., na 22. sjednici, održanoj 31. 8. 2016., usvojio Zaključke (broj: 02-50-6-16-22,2/16 od 31. 8. 2016.) kojima je obvezao Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i druge institucije na poduzimanje konkretnih mjera u području poljoprivrede u skladu s njihovim nadležnostima. Točkom 5. Zaključaka predviđeno je sljedeće: „Dom naroda u 2017. godini organizirat će tematsku sjednicu o stanju u poljoprivredi nakon održavanja tematskih sjednica i javnih rasprava u svim nadležnim institucijama i parlamentarnim povjerenstvima.“

U cilju provedbe navedenog zaključka Doma naroda, Povjerenstvo za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze je, kao nadležno povjerenstvo u Domu naroda, na 24. sjednici, održanoj 27. 10. 2016., odlučilo organizirati tematsku sjednicu o stanju u sektoru poljoprivrede u Bosni i Hercegovini pod nazivom „Stanje i perspektive sektora poljoprivrede u Bosni i Hercegovini“.

Povjerenstvo je također odlučilo da kao osnova za raspravu posluži Godišnje izvješće iz područja poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja za BiH za 2015., te je odlučilo od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH zatražiti dodatnu informaciju o aktualnom stanju u području poljoprivrede u Bosni i Hercegovini. Ministarstvo je ispoštovalo zahtjev Povjerenstva i dana 10. 11. 2016. dostavilo je traženu informaciju (broj: 02/2-28-2883/16).

U pripremi za tematsku sjednicu Povjerenstvo je odlučilo na raspravu pozvati predstavnike svih relevantnih institucija iz područja poljoprivrede u Bosni i Hercegovini: Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (uključujući urede u njegovom sastavu: Ured za veterinarstvo, Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju te Upravu BiH za zaštitu zdravlja bilja), Agencije za sigurnost hrane, Direkcije za europske integracije, nadležnih entitetskih i kantonalnih ministarstava, vodećih udruga poljoprivrednika iz oba entiteta, Delegacije Europske komisije u BiH, Vanjskotrgovinske komore BiH, nadležnih entitetskih gospodarskih komora te predstavnike znanstvenoistraživačkih institucija u području poljoprivrede. Većina pozvanih institucija odazvala se pozivu Povjerenstva i poslalo svoje predstavnike na sjednicu (popis sudionika dan je u privitku).

Sjednica je održana 17. 11. 2016. u zgradi Parlamentarne skupštine BiH. Sjednici su bili nazočni članovi Povjerenstva: Nebojša Radmanović, predsjedatelj, Sead Kadić, prvi zamjenik predsjedatelja, Mario Karamatić, drugi zamjenik predsjedatelja, te Martin Raguž i Ognjen Tadić. Na temelju rasprave sa tematske sjednice, sačinjen je prijedlog izvješća koji je Povjerenstvo razmatralo na 27. i 28. sjednici. Nakon rasprave, Povjerenstvo je na 28. sjednici, održanoj 31. 1. 2017. jednoglasno usvojilo ovo Izvješće.

II. SAŽETAK RASPRAVE

Nakon uvodnog obraćanja predsjedatelja Povjerenstva nazočnima su se obratili Dušan Nešković, pomoćnik ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Pejo Janjić, predstavnik Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, i Boris Pašalić, pomoćnik ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske.

U uvodnim izlaganjima istaknuto je da je Bosna i Hercegovina na svome putu europskih integracija zaključila trgovinske ugovore kojima je u velikoj mjeri otvorila svoje tržište, uključujući i tržište poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, zbog čega konkurencija na domaćem tržištu postaje sve oštrija. Istodobno uvjeti za izvoz, posebno na tržište Europske unije, također postaju sve složeniji. U takvoj situaciji jedini prostor za pomoć domaćoj poljoprivredi ostaju subvencije odnosno poticaji. Međutim, ukupna sredstva za poticaje u Bosni i Hercegovini su veoma skromna (ukupno oko 75 milijuna eura godišnje), dok je istovremeno i isplata i raspodjela tih sredstava opterećena ozbiljnim problemima. U prosjeku Bosna i Hercegovina izdvaja oko 50 eura po hektaru, Hrvatska izdvaja 350 eura, a prosjek u Europskoj uniji je 475 eura.

Nadalje je istaknuto da sektor poljoprivrede zapošljava oko 20 % ukupno zaposlenih u BiH, dok bruto dodana vrijednost tog sektora iznosi svega 8 %, iz čega se vidi da je dohodak u sektoru poljoprivrede 2,5 puta manji u odnosu na prosjek. Iznesena je ocjena da se stanje u poljoprivredi u BiH iz godine u godinu pogoršava, što rezultira time da ljudi napuštaju sektor poljoprivrede i traže zaposlenje u nekom drugom sektoru.

Ukazano je i na konkretne probleme, kao što je obilježavanje životinja, te nepostojanje sustava identifikacije parcela, čime se otežava uspostava sustava dodjele poticaja po hektaru ili grlu, umjesto dosadašnjih poticaja po kilogramu odnosno litri. I dalje je prisutan veoma nepovoljan omjer između broja komercijalnih i nekomercijalnih gospodarstava, te je istaknut primjer iz Republike Srpske u kojoj je, od ukupno 35.000 registriranih gospodarstava, svega 5.000 komercijalnih. Također je nedovoljno horizontalno i vertikalno povezivanje unutar poljoprivrednog sektora. Poseban problem predstavljaju i elementarne nepogode i nespremnost poljoprivrednika za osiguravanje usjeva, iako npr. Republika Srpska subvencionira 50 % troškova osiguranja. Istaknuta je i potreba za jačanjem znanstvenoistraživačkih institucija i njihovo povezivanje s proizvodnjom.

U nastavku je dana prilika ostalim nazočnima da uzmu riječ. U raspravi su sudjelovali: Hamdija Čivić, ravnatelj Ureda za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH, Nijaz Bajrović, pomoćnik ravnatelja Agencije za sigurnost hrane BiH, Dragan Mandić iz Poljoprivrednog instituta Republike Srpske, Dubravko Vukojević, potpredsjednik Seljačkog saveza Federacije BiH, Viktor Lasić, profesor na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Mostar, Ognjenka Lalović, direktorica Sektora gospodarstva u Vanjskotrgovinskoj komori BiH, Branko Skoko, pomoćnik ministra gospodarstva Zapadnohercegovačkog kantona, Marko Ivanković, ravnatelj Federalnog agromediterranskog instituta Mostar, Mehmed Raščić iz Vlade Brčko Distrikta BiH i Omer Kurtović, ravnatelj Federalnog poljoprivrednog zavoda.

U izlaganjima je ukazano i na druge probleme u sektoru poljoprivrede te su predložena određena konkretna rješenja. Uz ostalo, ukazano je na nepovoljne omjere pri razmjeni u smislu izvoza iz BiH proizvoda s niskom dodanom vrijednošću (npr. mlijeko) i istodobno uvoza proizvoda s visokom dodanom vrijednošću (vrhnje, sirevi i sl.). Ukazano je i na potrebu zaštite domaće poljoprivrede na način i u opsegu u kojem je to moguće, imajući u vidu zaključene međunarodne sporazume. Jedan od načina zaštite svakako može biti kontrola zdravstvene ispravnosti prilikom uvoza u cilju sprječavanja nelojalne konkurencije. Na drugoj strani izvoz iz BiH suočava se s veoma širokim spektrom necarinskih barijera i na tom planu se ne čini dovoljno kako bi se one smanjile ili otklonile.

Na sjednici je potencirana i odgovornost političara za postojeće stanje u sektoru poljoprivrede. Istaknuto je da je poljoprivreda neizbježna tema svih predizbornih kampanja, ali se pristup političara poljoprivredi drastično mijenja nakon izbora. To najbolje ilustrira odnos spram poljoprivrednih poticaja, koji čine oko 3 % ukupnih proračuna a iz godine u godinu se smanjuju, kasni se s njihovom isplatom ili je ona netransparentna i sl. Primjerice, u

pojedininim kantonima u Federaciji BiH isplaćeni su poticaji za 2016., dok u drugima nisu ni za 2014. godinu. Nadalje je istaknuto kako bi donošenje određenih konkretnih zakona koji sada nedostaju, kao što su zakoni o vinu ili o tradicionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji, značajno doprinijelo uređenju sektora poljoprivrede. Podrška poljoprivrednicima u povezivanju putem zadruga također bi mogla biti konkretan oblik pomoći poljoprivrednicima.

Ukazano je i na konkretne pozitivne primjere koji bi mogli biti model za slično djelovanje u nekim drugim područjima, kao što su proizvodnja maline i proizvodnja smilja, zatim zaštita zemljopisnog podrijetla hercegovačkog sira iz mijeha, Livanjskog sira ili pak hercegovačkog meda.

Svi sudionici u raspravi ukazali su na potrebu donošenja strateškog dokumenta o razvoju poljoprivrede i ruralnom razvoju u Bosni i Hercegovini, te uspostave operativne strukture za korištenje pretpristupnih sredstava Europske unije namijenjenih za poljoprivredu i ruralni razvoj (IPARD), uz uvažavanje ustavnih i zakonskih nadležnosti. Također je istaknuta i potreba nastavka aktivnosti na realizaciji obveza iz Mape puta s ciljem stvaranja uvjeta za izvoz proizvoda životinjskog i biljnog podrijetla, a posebno onih koji se odnose na usuglašavanje prijedloga izmjena i dopuna Zakona o hrani, Zakona o veterinarstvu i Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju.

Na osnovi iznesenih izlaganja Povjerenstvo je konstatiralo da je ukupno stanje u sektoru poljoprivrede u Bosni i Hercegovini, uključujući i prerađivačku prehrambenu industriju, teško i opterećeno veoma ozbiljnim problemima, te da su potrebne hitne institucionalne i zakonodavne reforme na svim razinama, kao i hitno donošenje nedostajućih strateških dokumenata.

III. ZAKLJUČCI

Na temelju izlaganja u raspravi, Povjerenstvo je formuliralo sljedeće zaključke, koje predlaže Domu naroda PSBiH na usvajanje:

1. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH aktivniji angažman na pravovremenom poduzimanju raspoloživih mjera za zaštitu domaćeg tržišta (sprječavanje prekomjernog uvoza, neloyalne konkurencije, kontrola ispravnosti uvoznih proizvoda i sl.), te poduzimanje takvih mjera isključivo u suradnji i koordinaciji sa svim zainteresiranim subjektima u skladu s njihovim ustavnim i zakonskim nadležnostima.
2. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH poziva sve razine vlasti u Bosni i Hercegovini da, sukladno svojim ustavnim i zakonskim nadležnostima, prioritetno povećaju izdvajanja za poljoprivredu te osiguraju njihovu transparentnu i učinkovitu raspodjelu.

3. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da poduzme sve raspoložive mjere sukladno važećim ustavnim i zakonskim nadležnostima, kako bi što prije došlo do usvajanja strateških dokumenata o poljoprivredi i ruralnom razvoju.
4. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da hitno poduzme sve nužne aktivnosti na uspostavi prihvatljivog modela operativne strukture za korištenje pretpristupne pomoći za poljoprivredu i ruralni razvoj.
5. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da, u skladu s ustavnim i zakonskim nadležnostima, koordinira sve subjekte u Bosni i Hercegovini u pravcu ispunjavanja obveza iz Mape puta s ciljem stvaranja uvjeta za izvoz proizvoda životinjskog i biljnog podrijetla na tržište Europske unije, a prije svega izmjene zakona iz područja veterinarstva, poljoprivrede i ruralnog razvoja i sigurnosti hrane.
6. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da, putem upravnih organizacija u svojem sastavu i Agencije za sigurnost hrane te u suradnji s drugim razinama vlasti, u skladu s ustavnim i zakonskim nadležnostima, osigura daljnji razvoj i jačanje inspekcijskih kapaciteta za potrebe kontrole uvoza, kao i domaće proizvodnje, u cilju veće zaštite potrošača i uklanjanja nelojalne konkurencije.
7. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da u izradu godišnjeg izvješća iz područja poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja za BiH uključi sve aktere na svim razinama uprave u Bosni i Hercegovini u skladu s njihovim nadležnostima prema Zakonu o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH. Istodobno Dom naroda poziva aktere na ostalim razinama uprave u Bosni i Hercegovini da se maksimalno profesionalno i pravovremeno uključe u izradu godišnjeg izvješća u skladu sa svojim ustavnim i zakonskim nadležnostima.
8. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zahtijeva od Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH da, prilikom dostave Godišnjeg izvješća iz područja poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja za BiH za 2016. godinu, dostavi i informaciju o realizaciji ovih zaključaka.

Izjestiteljem na plenarnoj sjednici Doma naroda Povjerenstvo je imenovalo Nebojšu Radmanovića, predsjedatelja Povjerenstva.

PRILOG: Popis sudionika

Dostavljeno:

- Naslovu
- Indoku
- a/a

PREDSEDATELJ POVJERENSTVA

Nebojša Radmanović

Nazočnost na 25.(tematskoj) sjednici Povjerenstva za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze Doma naroda PSBiH

- Nebojša Radmanović, predsjedatelj Povjerenstva
- Sead Kadić, prvi zamjenik predsjedatelja
- Mario Karamatić, drugi zamjenik predsjedatelja
- Ognjen Tadić, član Povjerenstva
- Martin Raguž, član Povjerenstva
- Nenad Pandurević, tajnik Povjerenstva
- Dušan Nešković, pomoćnik ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
- Nijaz Bajrović, pomoćnik ravnatelja Agencije za sigurnost hrane BiH
- Ljubomir Kalaba, ravnatelj Ureda za veterinarstvo BiH
- Hamdija Čivić, ravnatelj Ureda za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH
- Jakub Butković, načelnik Odjela poljoprivrede Ureda za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH
- Radenko Radović, ravnatelj Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja
- Erna Kasumović, voditeljica odsjeka u Direkciji za europske integracije Vijeća ministara BiH
- Mirela Pojavnik, viša stručna suradnica u Direkciji za europske integracije Vijeća ministara BiH
- Bešo Alibegović, v.d. pomoćnika ministra u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
- Pejo Janjić, voditelj odsjeka u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
- Zoran Maletić, pomoćnik ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske
- Boris Pašalić, pomoćnik ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske
- Himzo Smajić, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Zeničko-dobojskog kantona
- Salkan Merdžanić, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Kantona Središnja Bosna
- Mato Brkić, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske
- Rasima Babić, načelnica odjela u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Unsko-sanskog kantona
- Sanela Pipo, stručna savjetnica u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Unsko-sanskog kantona
- Gordana Bošnjak, pomoćnica ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko-neretvanske županije
- Lenka Herceg, glavna županijska inspektorica Hercegovačko-neretvanske županije
- Branko Skoko, pomoćnik ministra gospodarstva Županije Zapadnohercegovačke

- Jako Krezo, predstojnik ureda u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Hercegbosanske županije
- Meho Mašala, ministar gospodarstva Bosansko-podrinjskog kantona
- Ermina Bešlija, stručna savjetnica u Ministarstvu gospodarstva Bosansko-podrinjskog kantona
- Mehmed Raščić, voditelj pododjela u Vladi Brčko Distrikta BiH
- Ljubica Livaja Mitrović, pomoćnica ministra gospodarstva Kantona Sarajevo
- Vinka Mičić, direktorica Područne privredne komore Istočno Sarajevo
- Ivica Barbarić, tajnik Udruge poljoprivrednika u Gospodarskoj komori Federacije BiH
- Dubravko Vukojević, potpredsjednik Seljačkog saveza Federacije BiH
- Ljuban Gudelja, predsjednik Nadzornog odbora Seljačkog saveza Federacije BiH
- Zlatan Sarić, dekan Poljoprivredno-prehrambenog fakulteta Sarajevo
- Viktor Lasić, profesor na Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Mostar
- Ognjenka Lalović, direktorica Sektora gospodarstva u Vanjskotrgovinskoj komori BiH
- Dragan Mandić, Poljoprivredni institut Republike Srpske
- Marko Ivanković, direktor Federalnog agromediteranskog instituta Mostar
- Omer Kurtović, direktor Federalnog poljoprivrednog zavoda
- Sabina Bešović, Delegacija Europske komisije u BiH
- Aida Kovač, novinarka FENA-e
- Zoran Žuža, voditelj odjela u Sektoru za odnose s javnošću Tajništva PSBiH
- Dobrinka Savić, stručna suradnica u Povjerenstvu
- Kristina Milošević, stručna savjetnica u Povjerenstvu